

OD REDAKCJI

Oddajemy do rąk czytelników szósty już numer naszego czasopisma „Homo et Societas. Wokół pracy socjalnej”. Ukazuje się on w czasie trwającej od ponad 2 lat pandemii koronawirusa, która w istotny sposób wpłynęła nie tylko na życie społeczne i gospodarcze na całym świecie, pochłonęła wiele ofiar, ale też spowodowała konieczność wypracowania zupełnie nowych standardów funkcjonowania wielu obszarów funkcjonowania państwa i całej administracji publicznej. Jednym z obszarów, w których szczególnie możemy zaobserwować tego typu przemiany są podmioty polityki społecznej, w tym zwłaszcza jednostki pomocy społecznej. Fakt ten nie mógł pozostać niezauważony również na łamach naszego czasopisma.

Praca socjalna stanowi ważny obszar życia społecznego i przyczynia się do usamodzielnienia wielu osób i rodzin. Szczególne jej miejsce przyznaje się w przestrzeni egzystencji człowieka i przestrzeni społecznej. Z tej racji praca socjalna szeroko aplikowana w polityce społecznej, a lokowana między człowiekiem a środowiskiem jego zamieszkania, stanowi szerokie spektrum jej oddziaływania. Szczególnie współcześnie, w obecnym czasie podejmowanej walki z ciągle trwającą pandemią Covid-19, gdy sytuacja człowieka, bytowa i zdrowotna zderzyła się z problemami dotyczącymi bezpieczeństwa i stabilizacji egzystencji ludzkiej w nowoczesnych społeczeństwach. Wiek XXI w drugiej dekadzie okazał się wyzwaniem dla świata i całej społeczności ludzkiej, na poziomie globalnym i globalnym. Nic dziwnego, że w tym czasie wielu naukowców, zwłaszcza badaczy życia społecznego ciągle analizuje i prowadzi badania pozwalające ukazać nie tylko eksplorację pandemii, ale nade wszystko ukazywać jej konsekwencje i skutki. A te zapisują się codziennie w różnych uwarunkowaniach życia człowieka, rodziny i społeczeństwa.

Tematyka czasopisma przyjmuje charakter wielopoziomowego i wieloaspektowego spojrzenia na przestrzenie pracy socjalnej aplikowanej w różnych obszarach życia społecznego. Poruszane zagadnienia naukowo badawcze zostały zogniskowane wokół trzech ważnych bloków tematycznych, a mianowicie: Wokół pracy socjalnej i pomocy społecznej; Wokół polityki społecznej; Pogranicza społeczne. Tak przyjęta triada warunkuje szerokie spektrum naukowych penetracji i dociekań dotyczących

kontekstów pracy socjalnej. Pierwszy artykuł autorstwa Ewy Kiełb-Starczewskiej, *Manipulacja w telewizyjnej komunikacji medialnej, a przygotowanie dzieci i młodzieży do odbioru mediów*, dotyczy wpływu komunikacji językowej na otaczającą człowieka rzeczywistość; wpływu komunikowania na ludzką świadomość i dialog pomiędzy różnymi kulturami; roli mediów komunikacji masowej w dialogu kultur; zagrożeń wynikających z działalności mediów komunikacji masowej na przykładzie manipulacji w telewizyjnej komunikacji medialnej; roli mediów masowych (ze szczególnym uwzględnieniem telewizji) w tworzeniu i przekazywaniu komunikatów dotyczących kultury i kreowaniu obrazu otaczającego nas świata. Niewątpliwie rola współczesnych mediów jawi się jako istotny obszar implikujący wpływ na podmiotowość dzieci i młodzieży. Trzeba bowiem zgodzić się z badaczami, że nowoczesna technologia, w tym media nie dokonują się poza człowiekiem. Dlatego ważnym jest zauważenie jak wiele niosą zagrożeń i wielorakich niebezpieczeństw.

Artykuł Edyty Osękowskiej *Sytuacja pandemii a dostęp do edukacji ucznia ze spektrum autyzmu* podejmuje zagadnienia w okresie nieznannej rzeczywistości pandemii i analizuje sytuację społeczno-edukacyjną ucznia ze spektrum autyzmu w czasie trwającej pandemii, która zdaniem autorki odciska istotny ślad w procesie edukacji, szczególnie gdy rzecz dotyczy nauczania zdalnego. Obawy te wydają się być słuszne i potwierdzone w osobliwym odniesieniu do nauczania dzieci ze spektrum autyzmu. Cennym dopełnieniem prezentowanego artykułu jest opracowanie indywidualnego przypadku stanowiącego istotę podejmowanej problematyki.

Kolejny artykuł Juliana Krawczyka lokuje się w obszarze osób z niepełnosprawnością i dotyczy *Sytuacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy w Polsce*. Podjęta analiza została osnuta wokół badań Autora, których celem było poznanie opinii studentów polskich uczelni akademickich na temat zadany w tytule artykułu. Stąd też praca stanowi raport wyłaniający się z otrzymanych wyników badań. Przyjęta metodologia badań i ciekawa analiza stanowi cenny aspekt prezentowanych badań, a czytelników pobudza do weryfikacji sytuacji osób z doświadczeniem niepełnosprawności.

W drugiej części struktury niniejszego czasopisma dotyczącego obszarów polityki społecznej znajdują się cztery artykuły, w których poszczególni naukowcy dowodzą ciekawych analiz naukowych i badawczych. Maciej D. Kryszczuk, prezentuje tekst *Obowiązek szczęśliwej pracy? Koncepcja usług sąsiedzkich Jules'a Gazona*. Autor w przedłożonym artykule ukazuje zarys koncepcji Gazona zogniskowany wokół teorii usług sąsiedzkich, w której analizuje zagadnienia: zstępujący porządek wartości a ekonomia społeczna i solidarna; tyranie barbarzyństwa i anielskości; racjonalny wybór sprawiedliwego społeczeństwa; oraz usługi sąsiedzkie a praca socjalna. Te ostatnie sprawiają wrażenie najcenniejszego odniesienia do polityki społecznej również w obszarze pracy.

Jacek Wojnicki w swoim artykule *Uwarunkowania prawno-ustrojowe pomocy społecznej w Polsce na szczeblu samorządowym* ukazuje ewolucję systemu pomocy społecznej na tle ogólnych przemian polityczno-ustrojowych na ziemiach polskich na przestrzeni kilku ostatnich stuleci, aż do czasów współczesnych. Określa też rolę administracji samorządowej w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. Podkreśla znaczenie zasad subsydiarności, decentralizacji władzy publicznej oraz społecznej gospodarki rynkowej w kontekście funkcjonowania systemu pomocy społecznej.

Tomasz Słabiak, w artykule *Rola aktywności osób starszych w przezwyciężaniu kryzysów starości, – wybrane aspekty* podkreśla podmiotowość osób starszych, które tak często doświadczają kryzysów i samotności. W tym kontekście prezentuje wybrane problemy i kryzysy pojawiające się w okresie starości oraz znaczenie aktywności osób starszych w perspektywie pojawiających się kryzysów. Niewątpliwie to ważny obszar naukowych i badawczych poszukiwań. Tym bardziej, że starość stanowiąca ostatnią fazę życia jest podatna na kryzysy, z którymi osoby w tym wieku trudno sobie radzą. Aktywność zaś jest dla nich obszarem, w której nie tylko nie poddawani są ageizmowi, wykluczeniu, ale też są ocaleni od samotności.

Ostatni artykuł tej części *Uwarunkowania odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej – analiza administracyjnoprawna* w zamyśle Autora Wojciecha Glaca, opisuje prawne aspekty kwestii odpłatności za pobyt Pensjonariuszy DPS-ów i obejmuje następujące zagadnienia: odpłatność za pobyt mieszkańca w DPS w postępowaniu administracyjnym; zobowiązanie osób najbliższych do odpłatności za pobyt mieszkańca w DPS. Ukazane implikacje prawne stanowią cenny wkład do naukowej analizy.

Trzecia część o inklinacjach poszukiwań badawczych wokół pracy socjalnej tworzy kolejne trzy artykuły umieszczone w niniejszym czasopiśmie. Magdalena Owczarz w przedłożonym raporcie z badań *Stany emocjonalno-społeczne wśród młodzieży akademickiej w okresie pandemii COVID-19* zwraca uwagę na współczesną sytuację i uwarunkowania życia młodzieży akademickiej. Przyjęta metodologia i organizacja badań oraz ich wyniki pozwoliły wskazać kilka ważnych wniosków. Według Autorki przeprowadzone w 2020 roku badania wykazały, że okres pandemii wpłynął na ogół negatywnie na środowisko studenckie, co spowodowało w tej kategorii życia młodych osób osłabienia w psychice, wiele załamań nerwowych, a nawet myśli suicydalnych.

W kolejnym artykule Piotr Twaróg opisuje istotny i ważny obszar pracy socjalnej o tytule *Pracownik socjalny a straż miejska – charakterystyka współpracy terenowej na przykładzie Straży Miejskiej Miasta Krakowa i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie*. Analizuje Straż Miejską Miasta Krakowa w zakresie organizacji jednostki, a także obszary i zasady jej współpracy z innymi instytucjami, w tym

zwłaszcza z MOPS. Szczególnie podkreśla lokalne działania w diadzie instytucjonalnej „Akcja Zima”. Współpraca tych dwóch instytucji jako jednostek samorządowych na poziomie instytucjonalnym wydaje się być bardzo osobliwa i ściśle powiązana. Niewątpliwie cennym jest ostatni postulat artykułu, w którym Autor podkreśla, że pracownik socjalny powinien znać uprawnienia strażników miejskich, co pozwoli mu zwiększyć własne bezpieczeństwo i komfort pracy.

Ostatni tekst Dawida Pluteckiego przedstawia *dylematy etyczne w pracy zawodowej lekarza w opinii studentów kierunków medycznych w Polsce* w którym Autor ukazuje empiryczne badania dotyczące poznania opinii studentów kierunków medycznych w Polsce na wskazany powyższy temat. Odwołując się do metodologii prezentowanych badań opisuje cel badań oraz grupę badawczą (studentów kierunków medycznych), i przedstawia analizę wyników badań, które pozwalają podjąć dyskusję dotyczącą dylematów etycznych w pracy zawodowej lekarza w kategorii osób jaką stanowią studenci.

Czasopismo „Homo et Societas” od samego początku ugruntowuje ono swoją pozycję naukową, o czym świadczy uwzględnienie go w ostatnim czasie w wielu prestiżowych bazach czasopism naukowych: Index Copernicus, Erich Plus, CEJSH, CEEOL, czy też jego obecność w wykazie czasopism naukowych prowadzonym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (20 pkt). Zamierzeniem redakcji jest stały rozwój czasopisma. Ze względu na szeroki profil czasopisma i jego interdyscyplinarny charakter zapraszamy do współpracy i publikowania na jego łamach przedstawicieli wielu nauk społecznych, m.in. socjologów, pedagogów, czy też politologów. Liczymy, że nasze czasopismo będzie nie tylko miejscem naukowej debaty na temat najaktualniejszych problemów i wyzwań dotyczących funkcjonowania systemu polityki społecznej w Polsce, systemu pomocy społecznej, czy też pracy socjalnej, ale też będzie miało istotny wymiar praktyczny jako pismo skierowane także dla pracowników socjalnych i innych osób zawodowo zaangażowanych w funkcjonowanie różnych podmiotów i instytucji pomocy społecznej.